

GUIA BÀSICA DELS DRETS DE LES DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA A LA UAB

Observatori per
a la Igualtat UAB

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia bàsica dels drets de les dones en situació de violència masclista a la UAB

Elaborada per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB
Actualitzada el gener de 2020

Autoria

Andrea Ruedas Rodríguez

Coordinació

Laura Duarte Campderrós

Activitat finançada a càrrec dels crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, a través de la Secretaría de Estado de Igualdad.

ÍNDEX

//qui és víctima de violència masclista?	4
//com s'acredita la situació de violència masclista?	5
//sóc estudiant, quins drets tinc a la universitat?	6
//sóc treballadora, quins drets tinc a la universitat?	12
//altres drets (fora de la universitat)	17
//bibliografia i recursos	19

QUI ÉS VÍCTIMA DE VIOLÈNCIA MASCLISTA?

La **LO 1/2004 DE 28 DE DESEMBRE, DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE** defineix com a violència de gènere aquella que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, exerceixen sobre aquestes **els qui siguin o hagin estat els seus cònjuges o els qui estiguin o hagin estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat**, fins i tot sense convivència.

Per una altra banda, la **LLEI 5/2008, DEL 24 D'ABRIL, DEL DRET DE LES DONES A ERADICAR LA VIOLÈNCIA MASCLISTA** estableix una **definició més amplia de la violència masclista**, i entén que es pot donar en quatre àmbits:

- **l'àmbit de la parella**
- **l'àmbit familiar**
- **l'àmbit laboral**
- **l'àmbit social comunitari**

Els drets recollits en aquesta guia es dirigeixen sobretot a les víctimes de la violència masclista en l'àmbit de la parella, tal i com recull la LO 1/2004, excepte la indemnització atorgada pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que cobreix les dones en situació de violència masclista en qualsevol dels quatre àmbits previstos per la Llei 5/2008.

COM S'ACREDITA LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA?

L'acreditació de la situació de violència masclista es necessària per al reconeixement dels drets recollits en aquesta guia. Existeixen diferents vies per tal d'acreditar-la, recollides a **L'ARTICLE 23 DE LA LO 1/2004**, i ampliades pel **REIAL DECRET LLEI 9/2018**, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere:

[AMB PROCÉS JUDICIAL]

Les situacions de violència de gènere que donen lloc al reconeixement dels drets regulats en aquest capítol s'acreditaran mitjançant una **sentència condemnatòria per un delict de violència de gènere**, una **ordre de protecció** o qualsevol altra resolució judicial que acordi una mesura cautelar a favor de la víctima, o bé per l'**informe del Ministeri Fiscal** que indiqui l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència de gènere.

[SENSE PROCÉS JUDICIAL]

També podran acreditar-se les situacions de violència de gènere mitjançant un **informe dels serveis socials**, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estigui previst en les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulin l'accés a cadascun dels drets i recursos.

Descarrega't el model d'acreditació!

SÓC ESTUDIANT, QUINS DRETS TINC A LA UNIVERSITAT?

EXEMPCIÓ DELS PREUS PÚBLICS DE LES UNIVERSITATS CATALANES

Dret a l'exempció total dels preus públics de les universitats públiques de Catalunya i a la Universitat Oberta de Catalunya (article 48.1 Llei 5/2008). Aquesta gratuïtat s'aplica als estudis oficials homologats i no als estudis propis.

Qui n'és beneficiària?

Les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella, així com els seus fills i filles que en depenen.

Com ho acredito?

En el moment de fer la matrícula amb:

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.
- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.

- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

EXEMPCIÓ DE PAGAMENT EN EL TRASLLAT D'EXPEDIENT D'EXPEDIENTS UNIVERSITATS CATALANES

Dret a l'exempció total del preu públic en el procediment de canvi d'expedient entre universitats catalanes. La finalitat és que la persona afectada pugui continuar els seus estudis, en el termini de temps més curt possible, mitjançant el trasllat del seu expedient, en qualsevol de les universitats del sistema català que hagi triat. (Consell Interuniversitari de Catalunya, 10 de gener de 2019)

Qui n'és beneficiària?

Les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella, així com als fills i filles que en depenen, que volen continuar els estudis oficials de grau en una universitat diferent d'aquella en què els van iniciar.

Com ho acredito?

En el moment d'iniciar el trasllat d'expedient amb:

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.
- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.
- Informe de l'Institut Català de les Dones.

BEQUES I AJUTS

S'ofereix un tractament específic per a les sol·licitants de beca que tinguin acreditada la situació de violència de gènere, i per als seus fills i filles menors d'edat sol·licitants de beca que hagin estat exposats a aquesta violència de gènere, exonerant-les de compli-

ment de certs requisits acadèmics exigits amb caràcter general per a l'obtenció de beca (Disposició addicional segona. Real Decreto 688/2020)

Qui n'és beneficiària?

Les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella, així com als fills i filles que en depenen, estudiants de batxillerat, formació professional o estudis universitaris.

Com ho acredito?

En el moment de demanar la beca o ajut amb:

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.
- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

DRET A LA CONCILIACIÓ

En la mesura de les disponibilitats organitzatives i pressupostàries de la universitat, les estudiants de grau en situació de violència masclista tenen dret a elegir grup de docència, si s'escau, en els termes que disposi la universitat, de forma que es pugui conciliar la formació per a l'exercici dels drets de les dones víctimes de la violència de gènere.

Les estudiants de formació contínua i altres estudis en situació de violència masclista tenen dret a conciliar, en la mesura que sigui possible, la formació amb la vida familiar i laboral i, si s'escau, per garantir l'exercici dels drets de les dones víctimes de la violència de gènere, per a la qual cosa les universitats, dins de les seves disponibilitats, han d'organitzar els horaris amb flexibilitat (art. 7, art. 8 i art. 11 Estatut de l'estudiant universitari, 2010).

Qui n'és beneficiària?

Les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella estudiants de grau, de formació contínua i d'altres estudis.

Com ho acredito?

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència

de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.

- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

SÓC TREBALLADORA, QUINS DRETS TINC A LA UNIVERSITAT?

PERMÍS PER RAÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE SOBRE LA DONA FUNCIONÀRIA

Les faltes d'assistència de les funcionàries víctimes de violència de gènere, totals o parcials, tenen la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què ho determinin així els serveis socials d'atenció o de salut segons que correspongui. Així mateix, les funcionàries víctimes de violència sobre la dona, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret d'assistència social integral, tenen dret a la reducció de la jornada amb disminució proporcional de la retribució, o la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguin aplicables, en els termes que per a aquests supòsits estableixi l'Administració pública competent a cada cas (art. 49 Estatut de l'Empleat Públic, 2015).

Qui n'és beneficiària?

Les dones empleades públiques en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella.

Com ho acredito?

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.

- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.
- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

MOBILITAT PER RAÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Les dones víctimes de violència de gènere que es vegin obligades a abandonar el lloc de treball a la localitat on prestaven serveis, per fer efectiva la seva protecció o el dret a l'assistència social integral, tenen dret al trasllat a un altre lloc de treball propi del seu cos, escala o categoria professional, de característiques anàlogues, sense necessitat que sigui vacant de cobertura necessària. Així i tot, en aquests supòsits l'Administració pública competent està obligada a comunicar-li les vacants ubicades a la mateixa localitat o a les localitats que la interessada sol·liciti expressament. Aquest trasllat té la consideració de

trasllat forçós. En les actuacions i els procediments relacionats amb la violència de gènere s'ha de protegir la intimitat de les víctimes, en especial les dades personals, les dels seus descendents i les de qualsevol persona que estigui sota la seva guarda o custòdia (art. 82 Estatut de l'Empleat Públic, 2015).

Qui n'és beneficiària?

Les dones empleades públiques en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella.

Com ho acredito?

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.
- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

EXCEDÈNCIA

Les funcionàries víctimes de violència de gènere, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tenen dret a sol·licitar la situació d'excedència sense l'obligació d'haver prestat un temps mínim de serveis previs i sense que sigui exigible cap termini de permanència en aquesta.

Durant els sis primers mesos tenen dret a la reserva del lloc de treball que tenien, i aquest període és computable als efectes d'antiguitat, carrera i drets del règim de Seguretat Social que sigui aplicable. Si les actuacions judicials ho exigeixen es pot prorrogar aquest període per tres mesos, amb un màxim de divuit, amb efectes idèntics als assenyalats anteriorment, a fi de garantir l'efectivitat del dret de protecció de la víctima. Durant els dos primers mesos d'aquesta excedència la funcionària té dret a percebre les retribucions íntegres i, si s'escau, les prestacions familiars per fill a càrrec (art. 89 Estatut de l'Empleat Públic, 2015).

Qui n'és beneficiària?

Les dones empleades públiques en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella.

Com ho acredito?

- Ordre de protecció a favor de la víctima en vigor.
- Informe del Ministeri Fiscal que indiqui que hi ha indicis de violència de gènere, mentre no es dicti l'ordre de protecció.

- Sentència judicial condemnatòria definitiva o ferma, amb una validesa per tota la durada de la pena de presó imposada a l'agressor i per la durada de les mesures accessòries de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima.
- Sentència absolutòria no ferma, amb una validesa per tota la durada de les mesures cautelars de protecció i seguretat imposades a favor de la víctima, sempre que la sentència faci referència al manteniment d'aquestes mesures fins que assoleixi la fermesa.
- Informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

ALTRES DRETS (FORA DE LA UNIVERSITAT)

INDEMNITZACIÓ EN CAS DE LESIONS GREUS PER A VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

Ajut econòmic provinent del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per a dones residents a Catalunya en situació de violència masclista que hagin patit seqüeles o lesions greus, així com pels fills i filles de les víctimes mortals [Decret 80/2015, de 26 de maig, de les indemnitzacions i ajuts per a dones víctimes de violència masclista].

Qui n'és beneficiària?

Adreçades a dones, adolescents i nenes que, com a conseqüència de la violència masclista en qualsevol àmbit (violència dins la parella, en l'àmbit familiar, en l'àmbit comunitari...), pateixin seqüeles, lesions o danys en la salut física o psíquica de caràcter greu*; i també per a fills i filles de víctimes mortals que siguin menors de vint-i-sis anys i que, en el moment de la mort, en depenguin econòmicament.

*QUÈ ÉS UNA LESIÓ GREU?

Totes aquelles seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica que requereixin objectivament per a la seva curació, a més d'una primera assistència facultativa, un tractament mèdic, quirúrgic o psicològic.

Com ho acredita?

- Sentència definitiva, o definitiva i ferma, que acrediti que la sol·licitant ha estat víctima de qualsevol de les formes de violència masclista que especifica la Llei 5/2008 i que aquesta li hagi generat seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica.
- En els casos en que la sentència no ho especifiqui, també cal una certificació de les actuacions judicials on consti l'informe del metge o la metgessa forense o, si no li és possible, l'informe d'alta o un informe mèdic acreditatiu de la gravetat de les seqüeles, lesions o danys.

Presentació de sol·licituds

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

LES LLEIS I ALTRES TEXTOS NORMATIUS

ESTAT ESPANYOL

- Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- Llei 4/2015, de 27 de abril, de l'Estatut de la víctima del delictes
- Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere
- Reial Decret 688/2020, de 21 de juliol, pel qual s'estableixen els llinars de renda i patrimoni familiar i les quanties de les beques i ajudes a l'estudi per al curs 2020-2021

CATALUNYA

- Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista
- Decret 80/2015, de 26 de maig, de les indemnitzacions i ajuts per a dones víctimes de violència masclista
- Decret Llei 4/2020, de 10 de març, pel qual s'estableix un règim transitori per a la concessió de les indemnitzacions i ajuts per a dones víc-

times de violència masclista, que preveu el Decret 80/2015, de 26 de maig

- Reial decret 1791/2010, de 30 de desembre, pel qual s'aprova l'Estatut de l'estudiant universitari
- Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic

ALTRES GUIES DE DRETS I AJUTS

- Institut Català de les Dones (2020). *Guia d'Ajuts per a dones en situació de violència masclista*. Generalitat de Catalunya.
- Delegación del Gobierno para la Violencia de Género (2019). *Guía de Derechos de las mujeres víctimas de violencia de género*. Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Igualdad. [Recurs en diferents idiomes]
- Fundación Salud y Comunidad (2020). *Violències sexuals*. [Pàgina web]

RECURSOS DINS LA UNIVERSITAT

- **Observatori per a la Igualtat**

Assessorament i informació sobre els mecanismes i recursos disponibles a la UAB per fer front a les situacions d'assetjament i violència masclista.

- **Unitat Psicogènere**

Servei d'acollida psicològica i derivació a entitats especialitzades en violència masclista, gratuït per a tota la comunitat UAB i els seus familiars. Forma part del Servei de Psicologia i Logopèdia.

- **Servei Assistencial de Salut**

Atenció primària, urgències mèdiques i atenció psicològica.

- **Servei de Seguretat i Vigilància**

Podeu utilitzar aquest telèfon (93 581 25 25) per comunicar incidències de seguretat i emergències.

ENTITATS I SERVEIS

- **Mapa de serveis i oficines d'informació i atenció a dones** (Oficines de l'ICD, SIAD i SIE)
- **AADAS. Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment.**
- **Hèlia Dones. Associació de suport a les dones que pateixien violència masclista.**
- **SARA. Servei municipal de l'Ajuntament de Barcelona d'atenció, recuperació i acollida en matèria de violència masclista.**
- **900 900 120: Línia d'atenció a dones en situació de violència masclista.** Gratuït, confidencial i disponible 24 hores els 365 dies de l'any.